

Men handelt alzoó verkeerd, wanneer men over de aftakeling van het modernisme juicht, als be- teekende dit winst voor ons.

In plaats van allerlei meeningen tegen Rome te houden, deed men verstandiger de herkerstening met volle kracht aan te vatten en door te zetten in het geloof, dat God Zijn hulp aan dat werk niet zal onttrekken.

Tegover de zeldzame overgangen naar Rome's kerk staat een massale afval naar het bruto onge- loof: de ontkerstening.

De Waarheidsvriend en de Vrije Universiteit. I.

Een poosje geleden deed „De Waarheidsvriend“ een vraag.

De Gereformeerde Pers, ook ons blad, diende van beschied.

Maar „De Waarheidsvriend“ is niet voldaan. — Luisteren we eerst naar hun bezwaren.

Wat meer bijzonder „De Heraut“ beïroft, gaan we hier voorbij. „De Heraut“ zal zelf daarop wel van repliek dienen, indien ze dit noodig acht.

Men zal zich herinneren, dat wij de vraag heb- ben gedaan, — niet voor de eerste maal nu — of de Vrije Universiteit niet kon ophouden een Hoogeschool voor de menschen uit de Geref. Ker- ken te zijn, om te worden een Hoogeschool op Gereformeerden grondslag voor de geloovigen in de- zen lande, die saam zich scharen rondom Gods Woord, die saam leven uit de Gereformeerde, ech- tereformatische beginselen.

„De Heraut“, „De Bazuin“, „De Reformatie“, „De Wachter“ ook even, zijn op deze vraag ingegaan, ieder op andere manier weer; maar het resultaat is zoowat hetzelfde. De dingen zullen wel blijven, zoals ze zijn. De Vrije Universiteit verlaat de plaats, waarop zij in het midden van de Geref. Kerken groep staat, niet. „De Reformatie“ zegt: laten de Hervormden het eerst onder elkaar maar eens eens worden.”

„De Heraut“ zegt: de Theologische Faculteit staat in den weg. „De Bazuin“ zegt: „Zou niet zoo kwaad zijn, maar ‘t kan toch niet. „De Wachter“ vindt wel met, dat „De Heraut“ in alles gelijk heeft, maar er kan toch niets van komen, om met de Hervormden saam te gaan.

‘t Is dus nul op ‘t request. Men legt onze „en- kele platonische wenschen“ eigenlijk naast zich neer.

Verder verduidelijkt zij haar bedoeling aldus:

We kunnen begrijpen, dat „De Heraut“ de Theo- logische faculteit naar voren schuift en aanstonds vraagt: of wij, Hervormden, dan zouden eischen, dat het contrast tusschen de Theologische facul- teit en de Gereformeerde Kerken zou moeten wor- den verbroken.

Maar is het nu verstandig, om dit knudde-roer- meel vooruit te schuiven en te zeggen, daarover moeten we ‘t nu eerst in alles met elkaar eens zijn, anders kunnen wij niet verder gaan. „De Heraut“ die weet, dat er ook nog zoo iets als een kwestie tusschen Amsterdam en Kampen, wat deze zaak betreft, bestaat, welke kwestie bewezen heeft, dat men zelfs in eigen kring niet in staat is, om deze zaakjes zoo gauw op te lossen, had het nu niet van dezen kant, maar meer van den breeden kant moeten aanpakken.

Wij, voor ons, zouden er niet aan denken, om aanstonds den eisch te stellen, dat het contrast tus- sen de Theologische faculteit der Vrije Universi- teit en de Gereformeerde Kerken moet worden ver- broken.

We zouden over de opleiding van onze a.s. Her- vormde predikanten en alles wat daarmee samen- hangt, bijzonderlijk willen handelen.

En bij ons, Hervormden, en bij de Gereformeerde Kerken bestaat in deze zulke eigenaardige ver- houdingen, dat dit onmogelijk en passaat er maar bij genomen kan worden.

Men kan dat betreuren, maar het feit ligt er nu eenmaal, dat het zoo is. En de Gereformeerde Kerken moeten den Hervormden, en de Hervormden moeten den Gereformeerde Kerken in deze nu maar eens geen verwijten doen.

Wij hebben de vraag om mogelijke samenwerking van alle Gereformeerden inzake het Hooger Onder- wijs gesteld, allereerst denkend aan die faculteiten, die met het breede publieke leven in zoo nauw ver- band staan.

„De Heraut“ vraagt hierbij ook: zou het financieel geen nadeel geven, als de hand met de Gerefor- meerde Kerken en de Vrije Universiteit verbroken wordt. Zouden er dan uit den kring der Gerefor- meerde Kerken niet minder bijdragen komen en zou dat wel worden vergoed door de bijdragen der Hervormden?

Natuurlijk, als men in den kring der Gereformeerde Kerken de mogelijke samenwerking zoo opvat, dat het daar verkoeling zal geven; terwijl van die stam- peds van Hervormden toch maar een luttel be- drag is te verwachten — ja, als men zoo tot deze zaak welke wij voorstelden, nadert, dan is het maar het beste om er verder niet over te praten. Wij dachten natuurlijk, dat als men de noodzake- lijkheid en de nuttigheid van een zaak voelt, dat de financiële bijdragen zouden vermeerderen bij de Gereformeerde Kerken en dat het misschien bij de Hervormden niet zou tegenvallen. Maar als men meent, dat de Gereformeerde Kerken dan losser zouden komen staan van de Vrije Universiteit en de financiële bijdragen misschien dan voortaan h.v. naar Kampen zouden zenden — ja, dan moet men het niet doen.

Maar het dan ook maar zeggen.

En voortaan niet meer doen alsof men de Vrije Universiteit zoo graag toch ook als een Hoogeschool voor de Hervormden zou willen maken.

Wil men dus samenwerking op gelijke voorwaar- den, ja of neen?

Wij gelooven, dat „De Waarheidsvriend“ ons heeft misverstaan.

Daarom willen wij dit een volgend maal nog even toelichten.

Geen nood.

„De Wachter“ heeft het over ons nieuwe woord: herkerstening.

Het klinkt wat vreemd, zegt het blad, maar er is misschien wel wat voor te zeggen.

En dan oppert hij het bezwaar: „Als er nu maar geen artikelen-stroom loskomt vóór of tegen „Herkerstening“ en inmiddels vergeten wordt het werk te doen, dat „Evangelisatie“ bedoelt en „Her- kerstening“ zuiver aangeeft! Want dat is in onze dagen broodnodig. Alle krachten moeten daarvoor worden ingespannen.“

Naar mijn meening bestaat daarvoor geen nood. De toestand, waarin onze kerken thans verkeeren, is niet van dien aard, dat er een artikelen-stroom hierover te vreezen is.

En mocht het werk zelf er onder gaan lijden, dan zou ik de eerste zijn om te waarschuwen: dat nooit, behoud dan liever het min-julsie woord maar.

Doch zoo iets voorzie ik niet.

Lant ik in verband hiermee de vraag van een onzer lezers beantwoorden of herkerstening niet beter zou zijn.

Ik merk daartegen op, dat dit woord etymo- logisch onzuiver zou wezen.

Wij spreken niet van christening, maar van ker- stening, niet van onchristening, maar van onker- stening. Alzoó mag ook niet gevormd: herchriste- ning, maar herkerstening.

Wij menen vreemde termen te lezen, dan kan men nevens elkander stellen: christianisatie, dechristi- anisatie en rechristianisatie.

Doch ik geef aan „Nederlandsch de voorkeur. HEPP.

Verbetering. — Kerkelijk Leven in ons vorig nummer moet zijn: Kerkelijke Adviezen.

II.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

Bij den jaarkeer.

In een van zijn laatste lezingen noemde prof. Davinck, wiens heengaan wij op dezen Onbejaars- avond met vernieuwd weemoed gedenken, den tijd, die op de beëindiging van den wereldkrijg gevolgd is, een hangen vreedestijd. En ieder, die bij dit jaareinde zich niet vergapt aan een kleurigen schijn, of zich tevreden stelt met oppervlakkig op- timisme, doch de harde werkelijkheid onbegaan onder oogen durft te zien, moet toestemmen, dat deze qualificatie niet te somber was, en door den zich afsluitenden tijdkring zeker is waar gemaakt. Deze vreedestijd is bang.

In vielerlei opzicht, en op bijna elk terrein zien wij, dat er wolken en donkerheid zijn rondom den troon Gods. Die wolken somberen eerst aan den hemel der volkeren, en in de wereld der interna- tionale politiek, waarin wel vreesverdragen getee- kend zijn, maar de vrede zelf, de waarachtige vrede, niet op den troon zit, en de gerechtigheid door het belang en het nationaal egoïsme wordt overheerscht. Welk een woeling en gisting onrusten nog de volkeren! Wat zijn de idealen der pacificisten nog ver van een zonnige realiteit! Wat zijn de resultaten van de vele conferenties, die dit jaar gehouden werden, betrekkelijk pover, en al mogen wij de gemeenschap der natien en den volkenbond, waaraan zoo ijverig gearbeid wordt, niet veroordeelen, omdat hij een hersenschim zou zijn, en al hebben wij als christenen deze ver- broedering en internationale vrede met al onze krachten te steunen, het jaar 1921 geeft ons nog geen reden om den lofzang aan te heffen, doch stemt ons eerder tot twijfelend vragen, of de da- geraad niet zal blijven toeven.

Wij zien immers gansch andere dingen.

De volkerenree is nog niet tot rust gekomen.

De internationale problemen vermenigvuldigen zich eerder, dan dat zij opgelost worden, en wie nauw toeziet merkt, dat de revanchegeed, die weer- post vat in de harten. Geen volk op aarde laat zich vernederen en trappen. Frankrijk heeft altijd gezonnen op wraak over den smaad, die het in 1871 werd aangedaan, en als Duitschland zich eens uit zijn knechtschap opricht, en de oude Ger- maansche geest aan de ketenen rukt, zal Europa nog andere tooneelen aanschouwen, dan in de ver- leden oorlogsjaren zich hebben afgespeeld.

Het klokgeul van den „eeuwigen vrede“ is verre. De vrede, dien we thans kennen, is een bange vrede.

Ook op economisch en sociaal terrein.

Ik behoeft slechts even het valuta-vraagstuk te noemen, en ieder vraagt zich af wat er van zoo'n ontreddeering terecht moet komen. De financiën der meeste staten zijn gedesorganiseerd. De ellende heeft zich verschoept. In tal van landen heerscht gebrek en armoede. Over Rusland breidt zich reeds de zwarte schaduw van den hongersnood uit, en de volken gaan met den nieuwen jaarkring een

toekomst tegen, die in donkere wolken gehuld is, en, indien onze God het niet verhoedt, toch weinig goeds zal baren.

En in ons eigen vaderland!

Ook ten onzent was 1921 een snelle afloop als der wateren!

Wat is het luchi-harig optimisme van hen, die zich gouden tijden droomden, op een droef fiasco uitgelopen, en wat is voor velen de ontuchtering hard. Ik denk b.v. aan die maatschappijen en ban- ken, die voor kort een toon aansloegen, alsof de geldbronnen onuitputtelijk waren, en die bouwden en uitbreidden en nieuwe werkkrachten aanstelden en grootsche plannen beraamden, alsof er voor hen geen malaise en inzinking mogelijk was. Wat een teleurstelling is op die levensopvoeding ge- volgd! In de geldwereld heerscht onrust. Meer dan een maatschappij zag haar papieren blik-ensnel dalen. Solide instellingen bleken tegen den schok niet bestand te wezen, en... in het bedrijfsleven?

Alom klaagt men over slappe.

Tal van zaken staan wankel.

Het aantal faillissementen is hooger dan ooit, en gevolg van die malaise is, dat menig bedrijf moest worden stopgezet, en de werkloosheid de crisis verergert. De sociale conflicten zullen niet uitblijven, en wanneer we slechts denken aan de ellende in de Metaalindustrie, houden we ons hart vast bij de gedachte, dat deze strijd ook in andere bedrijven doordringen, en over de heele sociale linie zich zal uitbreiden. En dit is niet onmogelijk. Wie luistert naar de verschillende stemmen, die over en weer klinken, weet, dat de partijen scherp tegenover elkaar staan, en als eenmaal de worsteling tusschen kapitaal en arbeid onketend is, wie zal dan in deze felbewogen tijden den vrede geven?

Voor het politieke leven in engeren zin is deze jaarkeer bijzonder gewichtig.

Het volgend jaar is weer een jaar van Kamer- verkiezingen, en de politieke partijen zullen zich met elkander hebben te meten in een electoraal strijd, over wiens uitkomst weinig valt te zeggen. We zullen moeten afwachten. Wel hopen we dat de toekomst ons minder teleurstellingen bringe als het jaar 1921, en onder ons de oude ijver en het oude idealisme herleve, dat de kracht der voor- trekkers geweest is. Dan alleen houden we ons pad recht, en dan kunnen wij, ziende op onzen Koning in de hemelen, met moed verder gaan langs den weg, dien Hij wil.

Het jaareinde is verre van licht.

Kerlijk moeten wij dit bekennen, en dit te be- lijden is allerminst een gevolg van overdreven zwartgalligheid of onchristelijk pessimisme. En dit is wel de grootste ellende van dezen tijd, dat de menscheit niet bij machte is, om zich uit het verval op te werken. Er is overal gebrek aan kracht. Gebrek aan internationale kracht, om de volkeren vol vertrouwen tot elkaar te brengen. Gebrek aan volkskracht, om in den chaos weer orde en regel te scheppen. Gebrek aan geestes- kracht, om het antwoord te vinden op de vele vragen, die angstig uit de levenswoeling opklinken. Gebrek aan wilskracht, om de hand aan den ploeg te slaan, en dien door den verwaarloosden akker te drijven. Gebrek aan morele kracht, om den strijd tegen wellust en zingenot, tegen weelde en verkwisting, tegen wuifheid en lichtzinnigheid, tegen ontaarding en verval, tegen dans en spel, tegen onucht en geldjacht aan te binden, en gebrek helaas aan... geloofskracht bij de beïjdenis van den Christus, die in Hem, hun Heiland zoo sterk zijn en zulke rijke geestelijke schatten bezitten, en zoo weinig kracht openbaren.

Ook dit moeten wij willen bejden.

Aan de ellende staan ook wij debet.

En in stede van, als de Farizeër, te danken: Heere ik dank u, dat ik niet ben als die past ons de tollenaarsbede: O God, wees mij zondaar ge- nadig.

Het jaareinde is donker.

Toch zien wij licht.

Om den Heere mogen wolken en donkerheid zijn, maar Hij regert, en gerechtigheid en gerich- tigd zijn de vastigheid van Zijn troon. Daarom mag de aarde zich verheugen, en kunnen wij ons ver- blijden, want het lot der wereld ligt in Zijn han- den. En bij Hem is uitkomst. In Zijn licht zien wij het licht. Wanneer de volkeren slechts in dat licht willen wandelen, en naar Zijn stem luisteren, toef de dageraad niet langer, maar indien zij voortgaan met voor hun politiek en sociaal leven Zijn openbaring te verwerpen, blijft het nacht. Want „tot de wet en tot de getuigenis. Zoo zij niet spreken naar dit woord, het zal zijn, dat zij geen dageraad zullen hebben. En een ieder van hen zal daar doorgaan, hard gedrukt en hongerig; en het zal geschieden, wanneer hem hangert, en hij zeer toornig zal zijn, dan zal hij vloeken op zijn koning en op zijn god, als hij opwaarts zal zien; als hij de aarde aanschouwen zal, zie, daar zal benauwdheid en duisternis zijn; hij zal ver- duistert zijn door angst, en voortgedreven door donkerheid“ (Jes. 8: 20-22).

Die profetie wordt in onze dagen letterlijk ver- vuld.

Maar wij kennen nog een ander Godswoord.

„Het volk, dat in duisternis wandelt zal een